

Onderwerp Voortgang fijnmazig wijkvervoer
ter informatie
Steller Koen Olde Monnikhof en Robert Bleeker

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06-29638681 Bijlage(n)

Ons kenmerk 103289-2022

Datum 23 maart 2022 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de huidige stand van zaken van het fijnmazig wijkvervoer en de aanpak die we voor ogen hebben om hier voor onze inwoners verder vorm aan te geven.

Verzoek van uw raad

Tijdens onder andere de behandeling van de ontwerp-hoofdlijnen Dienstregeling bus 2021 op 10 juni 2020 heeft uw raad aandacht gevraagd voor het faciliteren van buurt- en wijkinitiatieven voor kleinschalig vervoer, oftewel fijnmazig wijkvervoer. Daarop hebben wij aangegeven dat er vanuit meerdere beleidsvelden betrokkenheid is bij verschillende bestaande initiatieven. In deze brief gaan we eerst in op de huidige initiatieven en de manier waarop we hieraan bijdragen. Daarna richten we ons op de vervolgaanpak die we voor ogen hebben.

Fijnmazig wijkvervoer

Fijnmazig wijkvervoer is een laagdrempelige manier van vervoer en algemeen toegankelijk voor alle inwoners. In de praktijk richt het zich vooral op de minder zelfredzame inwoners. Oudere inwoners, mensen met een mobiliteitsbeperking of inwoners die een sociaal isolement ervaren of voor wie een rit met het openbaar vervoer of de reguliere taxi erg duur is. Het brengt inwoners voor een relatief laag bedrag naar belangrijke bestemmingen binnen of buiten de wijk. Bijvoorbeeld naar medische bestemmingen zoals het gezondheidscentrum, de fysiotherapeut, de tandarts, het ziekenhuis of de vaccinatielocatie. Het fijnmazig wijkvervoer brengt inwoners daarnaast naar sociale ontmoetingsplekken, zoals het winkelcentrum of het buurthuis.

Fijnmazig wijkvervoer geeft mensen vrijheid en kansen. Het draagt bij aan het tegengaan van eenzaamheid en het vergroten van de betrokkenheid en de

Volgvel 1

zelfredzaamheid van minder valide inwoners. Tevens bieden de initiatieven ontwikkelmogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Fijnmazig wijkvervoer draagt daarmee bij aan de inclusieve gemeente die we willen zijn.

Huidige initiatieven

Op dit moment wordt in acht verschillende wijken en/of dorpen een vorm van fijnmazig wijkvervoer aangeboden: Selwerd, Vinkhuizen, Beijum, Lewenborg, Haren, Rivierenbuurt, Oosterparkwijk en Hoogkerk. De initiatieven worden aangeboden door vier stichtingen: Stichting Welmobiel, Stichting Vervoer voor Ouderen Haren, Wijkbedrijf Selwerd en Stichting de Buurtvlinder.

In principe gaat het om kleinschalig vervoer binnen de wijk. Voor een rit binnen de wijk betaalt men tussen €1,00 en €2,00. Indien naar een andere wijk moet worden gereisd (bijvoorbeeld naar het ziekenhuis of revalidatiecentrum), ligt dit bedrag iets hoger. In een aantal gebieden heeft het fijnmazig wijkvervoer een vaste standplaats zoals het winkelcentrum. Inwoners hebben ook de mogelijkheid om thuis te worden opgehaald en van A naar B en van deur tot deur te reizen. In alle gevallen wordt het fijnmazig wijkvervoer gedragen door vrijwilligers uit de wijk of buurt. Per initiatief gaat het momenteel om, afhankelijk van de tijd van het jaar, ongeveer 50 tot 400 ritten per maand. In Haren ligt het gebruik hoger.

Uitgangspunten per beleidsveld

Er wordt vanuit verschillende (beleids)velden gezamenlijk gewerkt aan het fijnmazig wijkvervoer. Daarbij houden we rekening met de volgende uitgangspunten.

Wmo

- De huidige initiatieven van fijnmazig wijkvervoer zijn ontstaan vanuit de behoefte om ouderen, minder validen en inwoners met een lager inkomen mobiel te houden, omdat de bestaande vervoersmiddelen om bepaalde redenen onvoldoende toereikend zijn. Dit kan komen door de afstand naar voorzieningen (soms is 100 meter al te ver), het feit dat de bushalte te ver weg ligt of dat een ander vervoermiddel (te) duur is.
- De huidige initiatieven zijn een algemeen toegankelijk, laagdrempelige voorziening en daarmee een voorliggend en aanvullend alternatief op het Wmo-vervoer. In tegenstelling tot het Wmo-vervoer, waar inwoners een Wmo-indicatie voor nodig hebben, komen alle inwoners in aanmerking voor fijnmazig wijkvervoer. Hiermee wordt invulling gegeven aan de transformatiedoelen van de gemeente. Die transformatie houdt op hoofdlijnen in dat het ondersteuningsaanbod verschuift van individueel maatwerk naar (meer) collectieve voorzieningen. Die collectieve voorzieningen bieden een divers aanbod, waarvan flexibel en laagdrempelig gebruikt kan worden gemaakt. Het aanbod sluit zoveel mogelijk aan op de ondersteuningsbehoefte van de inwoners.
- Fijnmazig wijkvervoer wordt vaak als laagdrempeliger ervaren dan het Wmo-vervoer. Bij deze wijkinitiatieven worden inwoners vrijwel altijd binnen 15 minuten opgehaald en komen ze snel aan op de gewenste bestemming. In tegenstelling tot het Wmo-vervoer hoeven inwoners niet minimaal een uur van tevoren te reserveren. Daarnaast kunnen inwoners bij het Wmo-vervoer in een tijdspanne van een kwartier voor of een kwartier na de gewenste tijd worden opgehaald. Ook worden ritten van verschillende inwoners met het Wmo-vervoer gecombineerd waardoor de reistijd kan oplopen.

Volgvel 2

- Fijnmazig wijkvervoer voorziet in korte(re) ritten. De Wmo-vervoerder(s) kunnen met name de lange(re) ritten efficiënter uitvoeren, omdat de reis van verschillende reizigers dan gemakkelijker gecombineerd kan worden. Er is bij één van onze huidige opdrachtnemers van het Wmo-vervoer (Connexxion) navraag gedaan over hoe er tegen fijnmazig wijkvervoer wordt aangekeken. Connexxion is bekend met verschillende initiatieven. In principe staan zij achter de ontwikkeling van dergelijke initiatieven. De kracht van deze initiatieven ligt in het tegengaan van de eenzaamheid, het uitvoeren van korte(re) ritten en het versterken van de sociale interactie.
- De initiatieven worden (hoofdzakelijk) gedragen door vrijwilligers zoals chauffeurs, servicemedewerkers en rittencoördinatoren. Dit traject kan vrijwilligers op weg helpen naar een betaalde baan of een betere aansluiting met de maatschappij. Dit versterkt de leefbaarheid en saamhorigheid in de wijk en het draagt bij aan de inclusieve samenleving.

Mobiliteitsvisie

- Om ervoor te zorgen dat het OV betrouwbaar en efficiënt blijft, is ervoor gekozen om op een aantal plekken lijnen te strekken. Dit levert sneller en betrouwbaarder OV op met meer reizigers. Voor de groep voor wie een grotere afstand tot de halte een belemmering is, is fijnmazig wijkvervoer een geschikte aanvulling op het openbaar vervoer.
- We zetten verder in op ketenmobiliteit. Dat is binnen één reis gebruik maken van verschillende vervoersvormen. Wij zien fijnmazig wijkvervoer als een integraal onderdeel van de vervoersketen. Natuurlijk kan fijnmazig wijkvervoer worden ingezet voor de hele reis van A naar B, maar ook als aansluiting op bijvoorbeeld het openbaar vervoer. Vanuit deze gedachte zien we vooral kansen voor het aansluiten van het fijnmazig wijkvervoer op centrale plekken in de wijk die fungeren als sociale ontmoetingsplek, winkellocatie of plek waar inwoners kunnen overstappen op het openbaar vervoer zoals hubs.
- De verdere afname van de 'autologica' binnen de gemeente wil niet zeggen dat we mensen met een mobiliteitsbeperking dwingen tot wandelen, fietsen en het openbaar vervoer. Voor deze groep dient een geschikt alternatief voorhanden te zijn. Wel proberen we het autoverkeer tussen verschillende wijken zoveel mogelijk te beperken of te leiden via de ringweg.
- We passen zoveel mogelijk knooppuntontwikkeling toe: we willen verder verdichten op de best bereikbare plekken. Rond deze knooppunten zijn ook voorzieningen zoals winkels, het gezondheidscentrum en openbaar vervoer. Vanuit deze gedachte ligt het voor de hand om woningen die specifiek worden ontwikkeld voor ouderen of voor inwoners met een fysieke beperking, zo dicht mogelijk rondom deze knooppunten te ontwikkelen. De vastgestelde Woonzorgvisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma besteedt hier aandacht aan.
- De meeste initiatieven hebben de beschikking over één of meerdere elektrische personenauto's of kleinere voertuigen. Een enkel initiatief rijdt niet met een elektrisch voertuig. Elektrisch rijden wordt steeds meer gemeengoed. In de toekomst zijn emissie loze voertuigen de norm. Als gemeente stimuleren we dit door bijvoorbeeld laadpalen aan te leggen en door te investeren in elektrische deelmobiliteit. Via de subsidievoorwaarden willen we de mogelijkheid bekijken om het fijnmazig wijkvervoer in de toekomst volledig elektrisch te maken. Dit doen we altijd in overleg met de stichting.

Gebiedsteams

- Het huidige fijnmazig wijkvervoer zijn *bottom-up* initiatieven vanuit de wijk of buurt. We zien hier veel voordelen in. Het is laagdrempelig en het bevordert het contact tussen initiatiefnemers, vrijwilligers en gebruikers. Bovendien biedt het kansen aan vrijwilligers om door te groeien naar een vaste baan en vergroot het de sociale interactie binnen de wijk.

Financiële bijdrage en baten

De huidige initiatieven ontvangen subsidie van de gemeente. De initiatiefnemer dient een businesscase in en deze wordt beoordeeld door de gemeente. De kosten voor de huidige initiatieven bedragen globaal €120.000,- per jaar.

De verleende subsidie zorgt voor een besparing op het Wmo-vervoer. In de praktijk zien we namelijk dat reizigers die gebruik maken van fijnmazig wijkvervoer veelal ook pashouder zijn van het Wmo-vervoer. Echter is het lastig in te schatten of de verwachte besparing hoger of lager uitvalt dan de verleende subsidies. Ter illustratie, in Vinkhuizen had gemiddeld 70 procent van de reizigers met de VinkMobiel een indicatie voor het Wmo-vervoer.

Vervolgstappen

De initiatieven rekenen zowel bij de initiatiefnemers, de betrokken vrijwilligers, de reizigers en de gemeente op veel goedkeuring. Ze dragen bij aan de mobiliteitsbehoefte van minder zelfredzame inwoners en ze zorgen voor meer sociale interactie tussen inwoners. Dit is een belangrijke basis om een vervolg te geven aan fijnmazig wijkvervoer. In de toekomst is er ook vanuit andere wijken en/of dorpen mogelijk vraag naar fijnmazig wijkvervoer. Het continueren van de bestaande pilots en de mogelijke uitbreiding naar andere wijken in de gemeente, vragen om een aantal gerichte vervolgstappen. De doorontwikkeling van het fijnmazig wijkvervoer wordt, zoals aangegeven, gezamenlijk opgepakt vanuit verschillende (beleids)velden waaronder de Wmo, Mobiliteit en de Gebiedsteams. We zetten vooralsnog in op de volgende concrete stappen:

1. Aanvullend op de bestaande initiatieven kijken we op welke plekken in de gemeente mogelijk behoefte is aan fijnmazig wijkvervoer. Dit willen we onder andere doen door te kijken naar de demografische en de sociaaleconomische opbouw van de wijken en de toegankelijkheid tot vervoersvormen zoals het openbaar vervoer. Wij zijn hierover nauw in gesprek met de verschillende wijken. Op basis hiervan verwachten we een inschatting te maken van de behoefte in de wijken aan fijnmazig wijkvervoer. Door fijnmazig wijkvervoer in meerdere wijken te ondersteunen, voorkomen we dat het huidige fijnmazig wijkvervoer leidt tot een toename van het autoverkeer tussen de wijken. Zo houden we het wijkvervoer ‘fijnmazig’.
2. We gaan aan de slag met de aansluiting van het fijnmazig wijkvervoer op het openbaar vervoer en op de belangrijkste sociaaleconomische plekken in de wijk. Natuurlijk kunnen mensen met het fijnmazig wijkvervoer van A naar B worden gebracht als dat nodig is. We vinden het echter belangrijk dat het fijnmazig wijkvervoer goed aansluit op plekken waar sociale interactie is. Dit draagt bijvoorbeeld bij aan de leefbaarheid van de winkel- en buurtcentra en het zorgt ervoor dat het fijnmazig wijkvervoer niet leidt tot onnodig autoverkeer tussen de

verschillende wijken. Tevens leidt een directe aansluiting op het openbaar vervoer tot een toename van het aantal ov-reizigers en een vergroting van de mobiliteitsvrijheid van de doelgroep.

3. Op 1 april 2022 is een pilot gestart waarin 900 inwoners van de gemeente Groningen, die gebruik maken van het Wmo-vervoer, zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de pilot inclusief reizen. Deze pilot wordt gecoördineerd vanuit Publiek Vervoer en is een samenwerking tussen het OV-Bureau, Arriva en een aantal andere gemeentes. Voor de duur van zes maanden krijgt deze groep gebruikers een gratis OV-kaart aangeboden. Tevens mogen deze inwoners gratis een medereiziger/begeleider meenemen. Met deze pilot hopen we te stimuleren dat inwoners niet uitsluitend gebruik (blijven) maken van het Wmo-vervoer maar ook de voordelen van ons OV-netwerk (beter) leren kennen. Dit moet leiden tot een succesvolle integratie met het openbaar vervoer. Omdat een groot deel van de deelnemers van het fijnmazig wijkvervoer ook een indicatie heeft voor het Wmo-vervoer, biedt dit kansen voor de aansluiting van het fijnmazig wijkvervoer op het openbaar vervoer.
4. We blijven in gesprek met de bestaande initiatieven en we zorgen ervoor dat de initiatieven met elkaar in contact komen en blijven. In de gesprekken bekijken we of er een behoefte is aan een professionalisering en optimalisering van het fijnmazig wijkvervoer en in welke vorm dit mogelijk is. Hierin vinden we belangrijk dat fijnmazig wijkvervoer *bottom up* initiatieven blijven die laagdrempelig zijn voor de gebruiker en kansen biedt aan vrijwilligers. Professionalisering kan ook betekenen dat het huidige systeem wordt geoptimaliseerd, zoals het beter kenbaar maken van het fijnmazig wijkvervoer in winkel- en buurtcentra, het gezondheidscentrum, et cetera.
5. We zorgen ervoor dat het fijnmazig wijkvervoer zich met name blijft richten op korte(re) ritten binnen de eigen wijk of naar een omliggende wijk. Daar ligt de kracht van het fijnmazig wijkvervoer. De focus blijft gericht op de huidige doelgroep, namelijk de minder zelfredzame inwoners. Op deze manier vormt het fijnmazig wijkvervoer geen concurrentie met het reguliere taxivervoer.
6. Gezien de huidige ontwikkelingen in het aanbod van fijnmazig wijkvervoer en de belangen vanuit meerdere programma's willen we een integraal toetsingskader opstellen voor het beoordelen van nieuwe aanvragen. Dit doen we op basis van eerdere genoemde uitgangspunten per beleidsveld. Een belangrijk onderdeel is de inzage in de huidige cijfers van het fijnmazig wijkvervoer. Hiermee krijgen we inzicht in het aantal maandelijks ritten, de afgelegde afstand, de redenen achter het gebruik en de bestemmingen.
7. Op dit moment worden de initiatieven bekostigd vanuit verschillende programma's. Bij het opstellen van de volgende begroting wordt het beschikbaar stellen van een integraal budget betrokken. Het doel is de huidige initiatieven te bestendigen, ruimte te hebben voor een eventuele doorontwikkeling van nieuwe initiatieven en tot slot het financiële risico evenredig te verdelen.
8. In samenwerking met Publiek Vervoer Groningen Drenthe zal worden onderzocht in hoeverre er Europese, Rijks- en Provinciale subsidies beschikbaar zijn voor het fijnmazig wijkvervoer.

Er is een interne projectleider aangesteld die in nauwe samenwerking met de bovengenoemde (beleids)velden en de bestaande initiatieven uitwerking gaat geven aan deze stappen. Op deze manier krijgt het fijnmazig wijkvervoer verder vorm. Wij zullen u hierover in het vierde kwartaal van 2022 informeren.

Volgvel 5

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.